

Bölüm 37

WHIPPLE AMELİYATI SONRASI PANKREATİK FİSTÜL İLE KARIŞAN GOSSIPİBOMA

Selman ALKAN⁴⁶

Mustafa ŞENTÜRK⁴⁷

GİRİŞ

Cerrahi işlemler sonrasında hastaların vücudunda bırakılan yabancı cisimler literatürde olgu sunumu olarak çok sayıda olmamakla beraber mevcuttur. Yabancı cisimler ameliyat esnasında kullanılan dikiş materyalleri, aletler ve tekstil ürünleri olabilmektedir. Gossipiboma genellikle cerrahi girişimler sonrasında vücutta bırakılan pamuk ya da benzeri gaz tampon, batın kompres gibi ürünlerden oluşan yabancı cisimlere verilen isimdir. Hem cerrah için hem de hasta için ciddi sorunlara yol açabilecek nadir bir durumdur. Gossipiboma Latince gossypium ve boma kelimelerinden köken alan bir terimdir (1).

Vücudun çeşitli bölgelerinde saptanmalarına rağmen en sık abdominal operasyonlarda (%58), daha az sıklıkla pelvik (%15) ve torasik (%11) cerrahilerden sonra tespit edilmektedir (2). Abdominal cerrahilerden sonra 1/3000 ya da 1/5000 oranında görülme sıklığı belirtilen kaynaklar literatürde mevcuttur. Ancak yasal tıbbi sorunlar ve gossipibomanın asemptomatik seyretmesi gibi nedenlerle bu oranlardan daha fazla gossipiboma olgusu olmasına rağmen kayıt altına alınanlar sınırlı sayıdadır (3).

Pankreas başı veya pankreas dışı periampuller bölge tümörlerinin cerrahi tedavisinde ameliyat edilebilir evrede olan hastalarda Whipple prosedürü (Pankreatikoduodenektomi) uygulanmaktadır. Whipple prosedüründe hem intra-abdominal hem de retroperitoneal alanda cerrahi diseksiyon yapılmaktadır. Bu aşamalarda hemostaz kontrolü ve ekartasyon amacıyla gaz tampon veya batın kompresler kullanılabilir. Bu nedenle ameliyat esnasında kullanılmış olan

⁴⁶ Uzman Doktor, Sağlık Bakanlığı Niğde Bor Devlet Hastanesi Genel Cerrahi, mdsalkan@gmail.com

⁴⁷ Uzman Doktor, Sağlık Bakanlığı Ceylanpınar Devlet Hastanesi Genel Cerrahi, m-snrk@hotmail.com

duğuna karar verilmiş. Gossipiboma için bazı risk faktörleri literatürde tanımlanmıştır. Bunlar arasında acil operasyonlar, obezite ve ameliyat sırasında kanama veya organ yaralanmaları gibi beklenmeyen olaylar mevcuttur (8,9). Olgumuzda bu risk faktörlerinden yalnızca obezite mevcuttu.

Ameliyat sonrası yabancı cisim unutulmasının önüne geçmek için alınması gereken bazı tedbirler vardır. Bunların en başında kontrol listeleri gelmektedir. Özellikle kavite içerisinde çalışılan abdomen, pelvis, toraks, mediasten gibi alanların cerrahisinde bir yardımcı personel tampon, kompres ve alet sayımını takip etmekle görevlendirilmelidir. Bu sayımlar da kontrol listeleri ile teyit edilmelidir. Kullanılan cerrahi malzemelerin ve gaz tamponların, kompreslerin X ışını ile görülebilir olması sayım sonrası eksik materyallerin bulunmasını kolaylaştırabilmektedir.

Bizim hastamızda olduğu gibi yapılan işlem küçük bir yara pansumanı dahi olsa işlemde kullanılan malzemelerin sayımı mutlaka yapılmalıdır. Yakın dönemde ya da yıllar öncesinde geçirilmiş abdominal cerrahisi olan hastalarda gossipiboma tanısını göz ardı etmemek gerekmektedir. Gossipiboma hayatı tehdit eden ve istenilmeyen, ameliyat ekibinin dikkati ve özeni ile engellenebilir bir komplikasyondur. Gossipibomanın tanısından ziyade önlenmesi hem cerrah hem de hasta açısından yasal ve medikal problemlerle karşılaşılmasından dolayı son derece önemlidir.

Anahtar Kelimeler: Gossipiboma, pankreatik fistül, cilt altı

KAYNAKLAR

1. Lauwers PR, Hee RHV. Intraperitoneal gossipiboma: The need to count sponges. *World J Surg* 2000; 24: 521-527. DOI:10.1007/s002689910084
2. M Şentürk , C Vatansev, M Belviranlı, *Laparosc Endosc Surg Sci* 2019;26(2):00-00 DOI: 10.14744/less.2019.47560
3. Kiernan F, Joyce M, Byrnes CK, O'Grady H, Keane FBV, Neary P. Gossipiboma: a case report and review of the literature. *Ir J Med Sci* 2008; 177: 389-391. DOI:10.1007/s11845-008-0197-0
4. William E. Fisher, Dana K. Andersen, John A. Windsor (2015), *Pancreas*, F. Charles Brunicaardi (Ed.), *Schwartz's Principles of Surgery Tenth Edition (1342-1423)* The McGraw-Hill Companies, Inc. ISBN: 978-0-07-180092-1
5. Yakan S, Öztürk S, Harman M, Tekesin O, Çoker A. Gossipiboma mimicking a distal pancreatic mass: Report of a case. *Cent Eur J Med* 2010; 5: 136-139. DOI:10.2478/s11536-009-0096-4
6. Yakan S, Öztürk S, Harman M, Tekesin O, Çoker A. Gossipiboma mimicking a distal pancreatic mass: Report of a case. *Cent Eur J Med* 2010; 5: 136-139. DOI:10.2478/s11536-009-0096-4
7. P Kara, Z Koç, M Köksel, Mediastinal Kitle Nedeniyle Malignite Araştırılan Bir Hastada Retrokardiyak Alanda FDG PET-BT Tetkikinde Saptanan Gossipiboma Görünümü, *ACU Sağlık Bil Derg* 2018; 9(4):475-477
8. Inaba K, Okoye O, Aksoy H, et al. The role of radio frequency detection system embedded surgical sponges in preventing retained surgical sponges: a prospective evaluation in patients undergoing emergency surgery. *Ann Surg*. 2016;264(4):599-604.
9. Gibbs VC, Coakley FD, Reines HD: Preventable errors in the operating room: retained foreign bodies after surgery. *Curr Probl Surg* 2007:281-337
10. M Karakaya, O Koç, F Ekiz, Approach of forensic medicine to gossipiboma, *Turkish Journal of Surgery*, 2015;31(2):078-080 DOI: 10.5152/UCD.2015.2728